

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Hadtudományi Doktori iskola

Kiss Lajos rendőr alezredes

**A határrendészeti képzés fejlődési vonalai a
schengeni térségben**

Tézisfüzet

Témavezető: Prof. Dr. Sallai János PhD

ny. rendőr ezredes

egyetemi tanár

Budapest, 2015.

1. A tudományos probléma megfogalmazása és a témaválasztás indoklása

A schengeni térség létrejötte, az integrált „határigazgatás”¹ megvalósításának megkezdése és folyamatos fejlesztése a korábbi nemzeti határrendészeti rendszerektől szerkezetében és tartalmában is több tekintetben eltérő, de a nemzeti határrendészeti szervezetekre és kultúrákra épülő és a nemzetközi határrendészeti együttműködés elemeivel fokozatosan bővülő európai határrendészeti rendszer kialakulását eredményezte.

A rendszer hatékony működése megteremtésének kiemelt célkitűzését képezi, hogy a külső határokon a részes államok egységesen magas színvonalú határellenőrzést valósítsanak meg és az eltérő nemzeti határrendészeti hagyományok és a felkészítés nemzeti sajátosságai ne eredményezzék az ellenőrzés eltérő színvonalát. Ezeknek a céloknak a megvalósítása érdekében a térség államai felismerték, hogy a határrendészeti együttműködés erősítése és javítása, a határrendészeti tevékenységek, eljárások és intézkedések és ennek érdekében a határrendészeti képzés európai szintű koordinálása és harmonizálása szükséges és megkerülhetetlen.

A schengeni térség kialakulását követően a térség államai, és a térséggel együttműködő államok több rendészeti és határrendészeti felkészítésre vonatkozó programot indítottak az információcsere erősítése, egymás legjobb gyakorlatainak megismertetése, a jobb minőségű tananyagok,

---

¹ A „határigazgatás” fogalmat értekezésemben a határrendészet tág értelmezésének megfelelően használom, értekezésem 1.1. pontjában megfogalmazottak szerint.

oktatási és képzési programok kidolgozása érdekében. A tartalmi fejlesztések mellett 2002-től megkezdődött az európai határrendészeti képzés szervezeti keretei létrehozásának előkészítése és folyamatos megvalósítása, amely a FRONTEX létrehozását követően az ügynökség szervezeten belül folytatódott.

Az európai határrendészeti képzés a schengeni térséggel párhuzamosan, azzal szerves egységben fejlődik, és meghatározó szerepet játszik úgy a nemzeti, mint a nemzetközi határrendészeti szakmai felkészítésben, az európai vonatkozásokat is egyre nagyobb mértékben magába foglaló határrendészeti képzés és kultúra kialakításában és fejlesztésében.

A schengeni térség határrendészeti képzésének és ezen belül az alapszintű képzési alaptanternak és a középszintű képzésnek a tudományos igényű vizsgálatát, többek között a következő tényezők teszik szükségessé, illetve befolyásolják:

- A schengeni térség kialakulása óta az európai határrendészeti képzésben az alapszintű képzési alaptanternak és a középszintű képzés helyét és szerepét, kidolgozási folyamatát, tartalmát, eredményeit és fejlesztésük lehetőségeit eddig még átfogóan senki nem kutatta sem hazánkban, sem külföldön.
- Az alapszintű képzési alaptanternak és a középszintű képzési program vizsgálatából levont következtetések jelentősen befolyásolhatják a jövőbeni határrendészeti képzési alaptanternak és programok kidolgozását, hatással lehetnek a FRONTEX jövőbeni képzési stratégiájára.
- Szintén ösztönzőleg hatott a tudományos kutatás megkezdésére, hogy az értekezés elkészítésének

időpontjáig számos olyan dokumentum vált kutathatóvá, amelyek korábban nem voltak nyilvánosak.

- A határrendészeti képzés európai vonatkozásainak folyamatos figyelemmel kísérésének, elemzésének és értékelésének szükségességét erősíti a Tanács 2007/2004/EK rendeletének módosítása (*Európai Parlament és a Tanács*, 2011.), amely többek között az alábbiakat tartalmazza: „...a tagállamoknak határőreik nemzeti képzési programjaiba be kell építeniük az Ügynökség munkájának eredményeit.” (*Európai Parlament és a Tanács*, 2011. (18)). Ezért kiemelt fontosságú, hogy a FRONTEX meglévő, kidolgozás alatt álló és a jövőben kidolgozandó képzési alaptantervei és tantervei az általános európai és a speciális határrendészeti képzési követelményeknek is megfeleljenek, és ily módon járuljanak hozzá a nemzetközi és a nemzeti határrendészeti képzés egységes és magas színvonalú megvalósításához.
- Kutató munkám alapján úgy ítélem meg, hogy a FRONTEX Képzési Egysége előremutató és példaértékű megoldások kidolgozására és alkalmazására törekszik, amelyek megismertetése más szakterületek munkáját is segítheti.

Témaválasztásomat az alábbi tényezők motiválták:

- Nemzeti szakértőként, egy kisebb megszakítás kivételével, 2002-től veszek részt a határrendészet területén különböző nemzetközi képzési tevékenységekben.
- 2003 decemberétől 2005. december végéig nemzeti szakértőként dolgoztam Ausztriában,

Traiskirchenben, az Ideiglenes Határőrképzési Központban.²

- Az alapszintű képzési alaptanterv kidolgozásának első szakaszában nemzeti szakértőként, az első módosításokor először az általános, majd a szárazföldi modul részprojekt vezetőjeként tevékenykedtem.
- A középszintű képzés ötletadója voltam, aktívan részt vettem a kidolgozásában, majd egy rövidebb megszakítás kivételével a magyar képzési hét részprojekt vezetőjeként dolgoztam.
- 2006-tól - egy rövidebb időszaktól eltekintve - a FRONTEX nemzeti képzési koordinátoraként dolgozom és értekezésemmel is hozzá kívánok járulni az ügynökség tevékenységének jobb megismertetéséhez és eredményeinek nemzeti szintű elfogadtatásához.
- Értekezésem elkészítésével hozzá kívánok járulni az európai határrendészeti képzés általam vizsgált időszakának és területének tudományos igényű feltárásához és olyan eseményeinek és eredményeinek megőrzéséhez, amelyek kutatása a későbbiekben nehezen vagy már nem lesz lehetséges.

2. Értekezésem hipotézisei:

1. A schengeni térség hatékony határrendészete megteremtésének meghatározó eleme az egységes és magas színvonalú határőrképzés megteremtése, amely

---

² Az Ideiglenes Határőrképzési Központ angol megnevezése Ad-hoc-Centre for Border Guard Training, amelyet ACT-nek rövidítettek.

- jelentős mértékben a határőrképzés európai vonatkozásainak fokozatos erősítésével valósítható meg.
2. A FRONTEX belátható időn belül nem tervezi saját képzési intézmények létrehozását, ezért a schengeni térség határrendészeti képzési együttműködésében még hosszú ideig meghatározó szerepet fog betölteni az európai szinten meghatározóan tartalmilag koordinált és a nemzeti oktatási és képzési intézményekre épülő határrendészeti képzés.
  3. A schengeni térség határrendészeti képzése az európai képzési rendszer része, ezért a határőrök képzésében is érvényesülnie kell az általános európai képzési folyamatoknak és ezen belül kiemelten a koppenhágai és a bolognai folyamat eredményeinek.
  4. A FRONTEX alapszintű képzési alaptantere és a hozzá kapcsolódó képzési eszközök az európai rendészeti képzés úttörő eredményei, amelyek tapasztalatai pozitívan befolyásolhatják más szakterületek hasonló fejlesztéseit.

3. Kutatási célok

- A schengeni térség létrejöttétől napjainkig feltárom és bemutatom az európai határrendészeti képzés kialakulását és fejlődését befolyásoló és meghatározó legfontosabb szakmai és általános képzési tartalmú uniós dokumentumokat. A vizsgált dokumentumokon belül kiemelten vizsgálom az európai határrendészeti képzés európai vonatkozásainak, az alapszintű képzési alaptantere és a középszintű képzés kialakulását és fejlődését közvetlenül és közvetve befolyásoló tényezőket.

- Értekezésemben meghatározóan csak azokat a dokumentumokat, eseményeket és folyamatokat kívánom bemutatni, amelyek hozzájárultak az alapszintű képzési alaptanterv és a középszintű képzés létrejöttéhez, későbbi módosításához és ezen keresztül a FRONTEX Képzési Egységének ez irányú tevékenységének megteremtéséhez és végzéséhez.
- Feltárom az alapszintű képzési alaptanterv és a középszintű képzés létrehozási folyamatát, fejlődési szakaszait, legfontosabb tartalmi elemeit, értékelem a határrendészeti képzésben betöltött helyüket és szerepüket és továbbfejlesztésük lehetséges irányait.
- Értekezésem elkészítése során elsődlegesen a Schengeni határ-ellenőrzési kódexben szereplő, ennek hiányában a magyar szakmai gyakorlatnak megfelelő fogalmakat használom. Nem célom a szakmai terminológia továbbfejlesztése és új fogalmak megalkotása.
- Elfogadom, és nem vizsgálom az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerében (*Nemzeti Erőforrás Minisztérium, 2009.*) és a koppenhágai és bolognai folyamat keretében meghatározott fogalmakat és eredményeket, ezeket csak a kutatásomhoz szükséges mértékben mutatom be.
- Értekezésemben nem, vagy csak a legindokoltabb mértékben mutatom be az európai határörképzés fejlődését kísérő szervezeti változásokat, a FRONTEX alap (bachelor) és mester (master) képzési alaptantervei kidolgozására tett erőfeszítéseit, a FRONTEX kutatási területemen kívüli más képzési tevékenységeit.

- Értekezésem elkészítése során nem vizsgálom az alapszintű képzési alaptanterv nemzeti alkalmazásainak országokénti tapasztalatait és nem céloim új képzési alaptanterv kidolgozása.
- Értekezésemben nem kívánom megnevezni az egyes tevékenységekben résztvevő személyeket és az egyes személyek tevékenységét értékelni.

4. Kutatási módszerek

- Összehasonlító módszer segítségével vizsgáltam és feltártam a kutatott időszakban a határrendészeti képzés fejlődését elősegítő és meghatározó dokumentumok képzésre vonatkozó tartalmát.
- Rendszerszemléletű megközelítés segítségével vizsgáltam és határoztam meg a határőrök alapszintű képzési alaptantervének és középszintű képzési programjának helyét és szerepét a schengeni térség és a nemzeti határrendészeti képzés rendszerében.
- Az analízis és szintézis segítségével vizsgáltam a különböző uniós dokumentumokat, a kutatási témával kapcsolatban megjelent nemzetközi és hazai publikációkat és jelentéseket, feltártam a különböző helyeken megfogalmazott tényeket és összefüggéseket, majd végül következtetéseket vontam le a megállapított tényekkel kapcsolatban és ajánlásokat fogalmaztam meg a továbbfejlesztés lehetséges irányaira és területeire vonatkozóan.
- A középszintű képzés magyarországi programjainak résztvevőivel készített interjúk segítségével vizsgáltam, hogy a képzések résztvevői előképzettségük, szakmai felkészültségük alapján milyen mértékben feleltek meg a képzés követelményeinek.

5. Az elvégzett vizsgálat tömör leírása

Az első fejezetben először azokat a hazai és nemzetközi fogalmakat értelmeztem, amelyek pontosítása elősegítheti értekezésem pontosabb megértését.

Ezt követően feltártam és bemutattam a Schengeni Végrehajtási Egyezménytől napjainkig azokat a legfontosabb uniós dokumentumokat, amelyek közvetlenül meghatározták, vagy befolyásolták az alapszintű képzési alaptanterv és a középszintű képzés kidolgozását és fejlesztését. Az úgynevezett „szakmai” dokumentumok mellett a legszükségesebb mértékben bemutattam azokat a képzés általános európai vonatkozásait meghatározó dokumentumokat is, amelyek hatással voltak és vannak a fentiekben említett két képzési eszköz létrehozására és fejlesztésére.

A fejezetben vizsgált dokumentumok értékelése megerősítette, hogy a schengeni térségben a határőrök képzésének európai vonatkozásai fokozatosan fejlődtek, ennek a fejlődésnek az egyes szakaszai a tartalmi és szervezeti jellemzők alapján elhatárolhatók. A vizsgált dokumentumok alapján az is megállapítható, hogy a dokumentumokban leírt képzési eszközök és lehetőségek biztosíthatják a schengeni térség határrendészeti képzésének fejlesztését és harmonizálását.

A második fejezetben a FRONTEX Közös Alapszintű Képzési Alaptantervének kidolgozási, fejlesztési és lehetséges továbbfejlesztési folyamatát tártam fel és mutattam be. Összességében úgy értékelem, hogy az alaptanterv kidolgozási és fejlesztési folyamata reálisan visszatükrözi az európai határőr képzés fejlődési folyamatát, melynek eredményeként egy olyan alapszintű képzési alaptanterv jött létre, amely a körülményekhez képest a lehető legmaga-

sabb szinten foglalja magába a határőr szakmai és az általános képzési követelményeket és például szolgál más rendészeti szakterületek számára is

A harmadik fejezetben a FRONTEX középszintű képzésének fejlesztési folyamatát, eredményeit, továbbfejlesztési lehetőségeit és magyar vonatkozásait tártam fel és mutattam be.

Összességében megállapítható, hogy a középszintű képzések napjainkig tartó szakasza pozitívumaival és negatívumaival együtt, a közös európai határrendészeti képzés fejlődésének egy meghatározó fejezete, ugyanis korábban eddig még nem volt rá példa, hogy helyi szinten, határrendészeti szakterületen dolgozó vezetők egységes képzési program alapján, az együttműködésben résztvevő államok, partner intézmények és oktatók ilyen széleskörű bevonásával készüljenek fel a határrendészeti szakterületen jelentkező nemzetközi együttműködési és más feladatok végrehajtására.

6. Összegzett következtetések

Értekezésem első fejezetében feltártam és bemutattam, hogyan jelentek meg és fejlődtek a schengeni térségben és a térséggel együttműködő államokban a határőrképzés szakmai és általános európai vonatkozásai. Második fejezetében feltártam és bemutattam a FRONTEX Közös Alapszintű Képzési Alaptantervének, míg a harmadikban a középszintű képzés fejlesztési folyamatát és eredményeit.

Kutatási eredményeim alapján megállapítottam, hogy a schengeni térségben a határőrök képzésének európai vonatkozásai fokozatosan fejlődtek, tartalmi és szervezeti

jellemzők alapján elhatárolhatók, amelyek a következő fejlődési szakaszokat foglalják magukba:

A schengeni térségben a határrendészeti képzési együttműködés első szakaszaként határoztam meg a Schengeni Végrehajtási Egyezmény megjelenésétől az Ideiglenes Határőrképzési Központ létrehozásáig terjedő időszakot, amelyet meghatározóan a határrendészeti szakmai koordináló szerv nélküli, projektalapú, a résztvevő országok kisebb csoportjait és önrész fizetését is magába foglaló együttműködés, és fokozatosan az integrált „határigazgatás” és az ennek részét képező határrendészeti képzés gyakorlati megvalósítási feltételeinek megteremtése jellemezett.

A schengeni térségben a határrendészeti képzés fejlődésének második szakaszaként az Ideiglenes Határőrképzési Központ működésének időszakát (2003. november – 2005. december) határoztam meg, amelyet az európai határrendészeti oktatás és képzés ideiglenes szervezeti keretek között történő európai szintű koordinációjának és harmonizációjának megteremtése jellemezett.

Kutató munkám eredményei alapján úgy értékelem, hogy a FRONTEX rendelet megjelenése egy új szakaszt nyitott a schengeni térségben az integrált „határigazgatás” és ezen belül a határőrképzés területén. Eredményeként létrejött egy uniós ügynökség, amely állandó szervezetként biztosítja az integrált „határigazgatás” és a határőr képzés koordinálását és harmonizálását. A határrendészeti képzés területén kialakította és fejlesztette a partner intézmények hálózatát, a képzési alaptanterv(ek), képzési programok és a szektorális képesítési keretrendszer kidolgozásával jelentősen hozzájárult az európai határrendészeti képzés egységesítéséhez és minőségének javításához,

melynek alapján ezt az időszakot az európai határrendészeti képzés harmadik szakaszaként határoztam meg.

A schengeni térségben a határrendészeti képzés fejlődésének szakaszai, az egyes szakaszok tartalmi és szervezeti változásai, a Közös Képzési Alaptanterv és a közép-szintű képzés fejlesztési folyamata, a FRONTEX Képzési Egysége által elért eredmények összességében alátámasztják első hipotézisem helyességét, mely szerint a schengeni térség hatékony határrendészete megteremtésének egyik meghatározó eleme az egységes és magas színvonalú határőrképzés megteremtése, amely megvalósításához jelentős mértékben hozzájárul a határőrképzés európai vonatkozásainak fokozatos tartalmi és szervezeti erősítése.

Második hipotézisem azt tartalmazta, hogy az ügynökség belátható időn belül nem tervezi saját képzési intézmények létrehozását, ezért az európai határrendészeti képzési együttműködésben még hosszú ideig meghatározó szerepet fog betölteni az európai szinten meghatározóan tartalmilag koordinált és a nemzeti oktatási és képzési intézményekre épülő határőrképzés.

Hipotézisem első állítását bizonyítja, hogy kutatási eredményeim alapján az ügynökség nem tervezi sem rövid, sem hosszabb távon központi, regionális vagy más képzési intézmények létrehozását, a képzéseket a jövőben is a nemzeti képzési intézményekre építve kívánja megvalósítani. A célkitűzés szintjén második állításomat is alapvetően megerősítettnek tekintem, ugyanis a képzési alaptantervek és a Szektorális Képesítési Keretrendszer Határőrök Részére a tartalmi koordináció és harmonizáció fontos eszközei, de a gyakorlatban nem elégségesek a teljes tartalmi harmonizáció megteremtéséhez. Ehhez a képzés

valamennyi szintjén elengedhetetlen a közös képzési alaptantervek, a minőségbiztosítási eszközök, a közös tananyagok, a tanár- és diákcsera programok, az úgynevezett európai vonatkozások erősítése és alkalmazása. Ennek alapján a legnagyobb előrehaladást az alapszintű képzés, míg a legnagyobb lemaradást a középszintű képzés területén érzékeltem.

Harmadik hipotézisemet képezte, hogy a schengeni térség határrendészeti képzése az európai képzési rendszer része, és a határőrképzésben is érvényesülnie kell az általános európai képzési folyamatoknak, ezen belül kiemelten a koppenhágai és a bolognai folyamat eredményeinek.

Hipotézisemet egyrésztől alátámasztják az Értékelő jelentés a Közös Képzési Alaptanterv alkalmazásáról eredményei, mely szerint a képzés időtartamának meghatározása nem lehet az azonos színvonalú képzés megteremtésének meghatározó eleme. A jelentés azt is megerősíti, hogy a schengeni térségben szolgálatot teljesítő határőrök jelentősen eltérő tartalmú és rendszerű képzésekben részesülnek és az azonos színvonalú képzés csak egy rugalmasabb, több tényezőt együttesen figyelembe vevő képzési rendszer keretében valósítható meg.

A középszintű képzés továbbfejlesztésének lehetőségei keretében a résztvevőkkel készített interjúk eredményei alapján megállapítható, hogy a résztvevők tanulási útvonalai változatosak, és joggal feltételezhető, hogy a jövőben még változatosabbak lesznek. Az azonos képzési szintek megteremtése a képzés során pedig megköveteli a képzési rendszer flexibilitását is.

A Közös Alapszintű Képzési Alaptanterv fejlesztési folyamata és eredményei, amelyek a legjobban megtestesítik az általános európai képzési folyamatok célkitűzéseit és a

középszintű képzés folyamatban lévő fejlesztése hipotézisem elméleti helyességét megerősítik, de arra is rávilágítanak, hogy a gyakorlati megvalósítás területén az alapszintű képzés kivételével még nagyon sok a tennivaló.

Negyedik hipotézisemben azt fogalmaztam meg, hogy a FRONTEX alapszintű képzési alaptanterve és a hozzá kapcsolódó képzési eszközök az európai rendészeti képzés úttörő eredményei, amelyek tapasztalatai pozitívan befolyásolhatják más szakterületek hasonló fejlesztéseit.

Hipotézisem helyességét egyrésztől megerősíti, hogy a rendészeti szakterületen belül a schengeni térségben a határrendészeti képzés területén került először kidolgozásra egy olyan alapszintű képzési alaptanterv, amelynek alapvető célja volt, hogy az egész térségben és a térséggel együttműködő országokban meghatározóan egy képzési alaptantervvel és a hozzá kapcsolódó képzési eszközökkel biztosítsa a képzés tartalmi harmonizációját.

Hipotézisem helyességét másrésztől alátámasztja, hogy az alapszintű képzési alaptanterv fejlesztése során kidolgozásra és alkalmazásra került a Szektorális Képesítési Keretrendszer Határőrök Részére, amely számos hiányossága ellenére is, szintjeit és általános tartalmi elemeit tekintve egy átlátható, az európai képzési eredményekre épülő képzési rendszert testesít meg, ennek a folyamatnak az európai szintű elfogadását és megerősítését támasztja alá. Szintén ennek a folyamatnak a helyességét erősíti meg Az európai bűnüldözési képzési rendszer létrehozása című bizottsági közlemény (*Európai Bizottság, 2013.*) is, amely a képzések minőségének biztosítását hasonló módon kívánja megvalósítani.

Összességében úgy ítélem meg, hogy értekezésemben a megfogalmazott kutatási célokat teljesítettem, és hipotéziseimet bizonyítottam.

7. Új tudományos eredmények

Értekezésem elkészítése során a korábban megfogalmazott kutatási módszereim alkalmazásával teljesítettem kutatási céljaimat és bizonyítottam hipotéziseimet. Ennek eredményeként a következő tudományos eredményeket fogalmaztam meg:

1. Feltártam és bemutattam az európai határrendészeti képzés európai vonatkozásainak fokozatos fejlődését a schengeni térség létrejöttétől napjainkig, a tartalmi és szervezeti jellemzők alapján meghatároztam fejlődési szakaszait.
2. Az európai határrendészeti képzés európai vonatkozásainak fejlődésén, a Közös alapszintű képzési alaptanterv az Európai Unióban szolgálatot teljesítő határőrök részére és középszintű képzés tartalmi elemein és a megvalósítás módján keresztül bizonyítottam, hogy az európai határőr-képzési együttműködésben még hosszú ideig meghatározó szerepet fog betölteni az európai szinten, alapvetően tartalmilag koordinált és a nemzeti oktatási és képzési intézményekre épülő határőrképzés.
3. Feltártam és bemutattam a Közös alapszintű képzési alaptanterv az Európai Unióban szolgálatot

teljesítő határőrök részére és a középszintű képzés kidolgozási folyamatát, ezek szakaszait, legfontosabb eredményeit és a továbbfejlesztésük lehetséges irányait.

4. Feltártam és bemutattam, elsődlegesen a Közös Alapszintű Képzési Alaptanterven keresztül, hogy az európai határrendészeti képzésben is érvényesülnek az általános európai oktatási és képzési folyamatok.

8. A tudományos eredmények gyakorlati hasznosíthatósága, ajánlások

1. Elsődleges feladatomnak tekintem kutatási eredményeim megismertetését a tudományos közvéleménnyel, különböző publikációk formájában, ugyanis témám újszerűsége miatt a keletkezett eredmények csak kevesek által vagy egyáltalán nem ismertek. Szükségesnek tartom a kutatók figyelmének ráirányítását az általam vizsgált dokumentumokra is, ugyanis a legtöbb dokumentum a képzési vonatkozások mellett a határellenőrzés más aspektusaira is hatással van.
2. Javaslom hazánkban is a rendészeti oktatás vonatkozásában Az európai bűnüldözési képzési rendszer létrehozása című bizottsági közlemény (*Európai Bizottság, 2013.*) célkiűzéseinek megfelelően az Ágazati Képesítési Keretrendszer kidolgozásának előkészítését, majd megkezdését.

3. Célszerűnek tartanám, ha a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a FRONTEX ügynökséggel partnerségi megállapodást kötne, és ismételten bekapcsolódna annak képzési együttműködésébe, elsődlegesen a középszintű képzésbe és a szárazföldi és légi határokkal kapcsolatos projektekbe.
4. Javaslom értekezésem legfontosabb tartalmi elemeinek azokkal a személyekkel történő megismertetését, akik az alapszintű képzési alaptanterv alapján, vagy annak figyelembevételével szerveznek képzéseket.
5. Javaslom az alapszintű képzési alaptanterv és a középszintű továbbfejlesztésére vonatkozó javaslataim figyelembevételét a különböző FRONTEX értekezletekre történő felkészülések során.

9. Javaslat a kutatás továbbfolytatására

1. Az általam megkezdett kutatás további folytatása egyik lehetséges területének tekintem az alapszintű képzési alaptanterv nemzeti szintű alkalmazásának vizsgálatát.
2. Szintén célszerűnek tartanám a megkezdett kutatás folytatását a minőségbiztosítás kérdéseire vonatkozóan, úgy az alapszintű képzési alaptanterv, mint a középszintű képzés tekintetében.
3. A kutatási területemhez kapcsolódóan tartanám szükségesnek a FRONTEX által kidolgozott

Szektorális Képesítési Keretrendszer Határőrök Részére vizsgálatát arra vonatkozóan, hogyan valósítható meg a határszakaszok jellegének megfelelő specializáció (szárazföldi, légi, tengeri), és ez hogyan befolyásolhatja a jövőben az képzési alaptantervek és képzések kidolgozását vagy módosítását.

Publikációs jegyzék

Tankönyv, jegyzet:

1. A határőrizeti kirendeltség feladatai, tevékenységi rendszere és határőrizetének megszervezése. Budapest, Magyar Honvédség Zrínyi Miklós Katonai Akadémia 1994., ZMKA Szolg. Könyvtár 734/494. –pp. 69.
2. A határőrizeti tevékenységek. In: Kónya József (szerk): Az államhatár rendszere és védelme. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem 2000. –pp 107-116.

Cikkek:

1. A határőrizeti tevékenység helye a határország tevékenységi rendszerében; Határőrségi tanulmányok, 1995. 1. szám. –pp. 90-103.
2. A határőrizeti akció fogalma, jellemzői, helye, szerepe a határrend védelmi tevékenységek rendszerében; Határőrségi tanulmányok, 1996. 1. szám. –pp. 144-161.
3. Az Osztrák Szövetségi Hadsereg osztrák –magyar határszakaszon történő határőrizeti alkalmazásának tapasztalatai; Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények I. évfolyam 1. szám. ISSN 1417-7323 –pp. 45-53.
4. Az éjszakai határőrizet tapasztalatai; Hadtudomány, 1998. 1. szám. ISSN 1215-4121 –pp. 95-100.

5. Az amszterdami szerződés hatása a magyar határőrizeti rendszer fejlesztésére; *Hadtudomány*, 1999. 1. szám. ISSN 1215-4121 –pp. 101-110.
6. A FRONTEX alapszintű képzési programjának bemutatása és hatása az alapszintű határrendészeti képzésre; – In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk) *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX.* 2008. ISSN 1589-1674 –pp. 335-341.
7. Részvétel a FRONTEX képzési programjaiban; – In: Varga János (szerk): *15 éves a Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszéke. Határrendészeti Tanulmányok*, 2008. 4. különszám. ISSN 1786-2345 –pp. 40-47.
8. A rendészeti kultúra értelmezése; - In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk) *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X.* 2009. ISSN 1589-1674 –pp. 397-404.
9. A FRONTEX mid-level képzés létrejötte, első szakaszának bemutatása és értékelése, továbbfejlesztésének lehetséges irányai; – In: Valcsicsák Imre (szerk): *Rendvédelmi Füzetek, Rendészeti Doktoranduszok I. Országos Konferenciája.* 2010. 1. szám. ISSN 1585-1249 –pp 112-122.
10. A FRONTEX mid-level képzésének lehetséges helye és szerepe a határrendészeti képzésben a Stockholmi Program megjelenését követően; - In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk) *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XI.* 2010. ISSN 1589-1674 –pp. 351-359.

11. A FRONTEX mid-level képzésének és a képzés magyarországi programheteinek bemutatása; Magyar Rendészet; 2011. 4. szám HU-ISSN 1586-2895 –pp. 102-109.
12. A FRONTEX oktatási és képzési tevékenységének várható hatása a nemzeti határrendészeti oktatásra és képzésre; - In: Hautzinger Zoltán, Verhóczki János (szerk): Sodorvonalon, Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozata; 2012; ISBN: 978-963-08-3271-1 – pp 119-136.
13. First steps towards the harmonized European border guard training and education; AARMS 2012/1. szám, ISSN 15888789; - pp. 51-59.
14. A hosszú távú határrendészeti oktatási és képzési stratégiák harmonizálásának szükségessége; Magyar Rendészet 2012. 1. szám; HU-ISSN 1586-2895; -pp 85-91.
15. Az egységes európai határrendészeti képzés megteremtésének első szakasza; Határrendészeti Tanulmányok; 2013/2.szám; HU ISSN 2061-3997 Online –pp. 14-23.
16. Az egységes európai határrendészeti képzés és oktatás megteremtése első szakaszának eddig nem vizsgált dokumentumai („Sherlock” együttes fellépés, „Oisin” és „Odysseus” programok); Határrendészeti tanulmányok; 2014/1. szám; HU ISSN 2061-3997 (Online) –pp.10-14.
17. A Schengeni katalógus az ARGO program szerepe az egységes európai határrendészeti képzés

megteremtésében; Határrendészeti Tanulmányok; 2014/2. szám; HU ISSN 2061-3997 (Online) –pp. 53-61.

18. Az egységes és magas színvonalú felkészítés igénye a schengeni térség határellenőrzésében – a megoldás lehetőségei; - In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk) Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XV. 2014. ISSN 1589-1674 –pp. 319-324.

Szakmai – tudományos életrajz

Beosztások, szakmai tapasztalat:

- **2006-tól**, egy rövidebb megszakítással, a FRONTEX magyar nemzeti képzési koordinátora,
- **2006-tól** Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszék, főiskolai docens,
- **2003-2006** Ad-hoc-Centre for Border Guard Training (ACT), Ausztria, Traiskirchen, magyar nemzeti szakértő (munkanyelv angol),
- **2002-2003** Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszék főiskolai docens,
- **1993-2002** Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, Határőr Tanszék, oktató, tanársegéd, adjunktus,
- **1986-90** Határőr Ezred, Törzs Század, századparancsnok helyettes,
- **1979-86** Soproni Határőr Kerület Felderítő Alosztály területtartó felderítő tiszt.

Oktatás, képzés:

- **2009-2012:** Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola (abszolutórium),
- **2007:** Német Szövetségi Rendőrség Vezetési Akadémiája, Münster, 1 hetes tanulmányút
- **2003:** Közép-Európai Rendőr Akadémia (4 hetes határőr kurzus, munkanyelv: német)
- **2000:** Német felsőfokú nyelvvizsga

- **1996-99:** Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola (abszolutórium)
- **1993:** Angol felsőfokú nyelvvizsga
- **1990-93:** A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia elvégzése (Kiváló)
- **1980:** Rendőrtiszti Főiskola rendőrtiszti átképző tanfolyam
- **1975-79:** Kossuth Lajos Katonai Főiskola határőr és általános iskolai pedagógia tanári szak

Legfontosabb nemzetközi tevékenységek:

2007-11 között a FRONTEX középszintű (mid-level) képzése keretében megrendezett 8 magyar képzési hét előkészítése, vezetése, előadások tartása,

2008.02.27.-03.01. Az Észt Köztisztviselői Akadémia Határőr Főiskolája oktatási programjának nemzetközi akkreditációja során a bizottság vezetése. (Munkanyelv angol) Résztvevő országok: Magyarország, Lettország, Egyesült Királyság.

2008. 02.18-22. Gaeta, Olaszország: A FRONTEX Közös Alapszintű Képzési Alaptantervének nemzeti felkészítő tanfolyamán vezető oktató (Munkanyelv angol) Résztvevő országok: Olaszország, Franciaország, Spanyolország, Portugália, Málta, Ciprus, Görögország, Hollandia,

Belgium, Luxemburg, Egyesült Királyság, Németország, Ausztria, Svájc.

2007.01.01.-12.31. A FRONTEX Közös Alapszintű Képzési Alaptantervének módosítása során a Szárazföldi határok modul munkacsoport vezetése. (Munkanyelv angol) Résztvevő országok: Magyarország, Ausztria, Bulgária, Észtország, Litvánia.

2006.01.01.-12.31. A FRONTEX Közös Alapszintű Képzési Alaptantervének módosítása során a Szárazföldi határok modul munkacsoport vezetése Lett ország képviselőjével közösen. (Munkanyelv angol) Résztvevő országok: Magyarország, Lettország, Észtország, Litvánia, Lengyelország.

Pályázatok:

Pályafutásom alatt 8 tudományos pályázatot nyújtottam be, amelyek közül

- A hatékonyság fokozásának lehetséges irányai az éjszakai határőrizetben az Európai Unió egyes tagországi tapasztalatainak felhasználásával, a Határőrség Tudományos Bizottsága és a Magyar Hadtudományi Társaság 1997. évi közös pályázatán I. helyezést,
- Közös centrum létrehozása a Schengeni Egyezményhez csatlakozott tagállamok határőrizeti rendszerében, a Magyar Hadtudományi Társaság 2000. évi pályázatán III. helyezést ért el.